

Metodický list

Úrokové sazby měnových finančních institucí

I. Definice a obsah

Průměrné sazby z korunových vkladů a úvěrů přijatých/poskytnutých bankami od klientů/klientům. Kromě průměrných sazeb jsou k dispozici i objemy obchodů.

II. Zdroje a metodika zjišťování

Zdrojem dat pro sestavování jsou výkazy tzv. úrokové statistiky, tj. výkazy VUS (ČNB) 1-12, VUS (ČNB) 2-12, VUS (ČNB) 3-12, VUS (ČNB) 11-12, VUS (ČNB) 12-12 a VUS (ČNB) 13-12. Sledovány jsou sjednané úrokové sazby přepočtené na roční základ počtem úrokových kapitalizací a roční procentní sazba nákladů úvěrů na spotřebu a nákup bytových nemovitostí.

III. Členění

Sazby: sjednané sazby, přepočtené na roční základ a uváděné v procentech za rok

- **Úroková sazba** – pokrývá všechny úrokové platby (z pohledu vykazujícího subjektu)
- **Roční procentní sazba nákladů** – zahrnuje celkové náklady úvěru pro klienta, pokrývá všechny náklady úvěru včetně poplatků atd. (Výpočet v souladu se zákonem č. 321/2001 Sb.)

Pokrytí obchodů

- **Stavy obchodů** – bilanční zůstatky v daném okamžiku, tj. ke konci sledovaného měsíce
- **Nové obchody** – veškeré nové dohody uzavřené mezi bankami a jejich klienty v průběhu sledovaného období, tj. měsíce (bez ohledu na počátek čerpání)

Pro revolvingové úvěry, kontokorentní úvěry a pohledávky z kreditních karet platí, že nové obchody odpovídají zůstatkům ke konci sledovaného období (tj. stavy a nové obchody se rovnají). Na straně vkladů je stejným způsobem zacházeno s jednodenními vklady a vklady s výpovědní lhůtou.

Ekonomický sektor klienta: rezidentské nefinanční sektory kromě vlády

- nefinanční podniky
- domácnosti a neziskové instituce sloužící domácnostem (NISD), živnostníci

Splatnost: původní/sjednaná doba splatnosti pohledávky nebo závazku

- použité hranice v úvěrech: 1 rok, 5 let
- použité hranice ve vkladech: 1 den, 3 měsíce, 1 rok, 2 roky

Doba fixace sazby: období na počátku smlouvy, během kterého nemůže dojít ke změně úrokové sazby

- použité hranice: 3 měsíce, 1 rok, 5 let, 10 let

Velikostní kategorie úvěrů

- použité hranice: 7,5 mil. CZK, 30 mil. CZK

Typy vkladů: členění do základních kategorií

- jednodenní – zahrnuje jednodenní a netermínované
- s dohodnutou splatností
- s výpovědní lhůtou
- repo operace

Typy úvěrů: členění do základních kategorií

- kontokorenty a revolvingové úvěry
- pohledávky z kreditních karet
- na spotřebu
- na koupi bytových nemovitostí
- ostatní

Kategorie nového obchodu:

- **Čisté nové úvěry včetně navýšení (skutečně nové úvěry)**
Obsahuje úvěry, které v daném měsíci vstoupily do ekonomiky poprvé. Součástí je i navýšení k refinancovaným úvěrům i ostatním novým ujednáním.
- **Refinancované úvěry**
Obsahuje úvěry, které byly již dříve poskytnuty jinou institucí než vykazující bankou a na jejichž nesplacenou část je znovu uzavřena úvěrová smlouva u vykazující banky. Jestliže při refinancování úvěru došlo zároveň k navýšení úvěru, tato kategorie pak obsahuje pouze objem nenavýšené části nového refinancovaného úvěru. Navýšení je součástí čistých nových úvěrů. V této položce se dále vykazují konsolidované úvěry, jejichž původním věřitelem byla jiná instituce.
- **Ostatní nová ujednání ke stávajícím smlouvám**
Obsahuje úvěry, které byly již dříve poskytnuty vykazující bankou a došlo u nich pouze k novému ujednání (např. refixace úrokové sazby u úvěrů na bydlení). Dále se v této položce vykazují konsolidované úvěry, jejichž původním věřitelem je jak jiná/jiné instituce tak i vykazující banka nebo případně pouze vykazující banka. Případné navýšení úvěru je analogicky jako u refinancovaných úvěrů součástí kategorie čistých nových úvěrů.

IV. Způsob výpočtu

Průměrné sazby jsou stanoveny jako vážený průměr, kde vahami jsou objemy v příslušných kategoriích vkladů a úvěrů.

V. Změna metodiky

Od roku 2004 je metodika sladěna s požadavky Nařízení ECB/2009/7 (kterým se mění nařízení ECB/2001/18 o statistice úrokových sazeb uplatňovaných měnovými finančními institucemi na vklady a úvěry vůči domácnostem a nefinančním podnikům).

Sledované úrokové sazby nejsou nadále sjednané nominální sazby, ale sazby sjednané a přepočtené na roční základ (složené úročení). Úrokové sazby ze stavů úvěrů jsou stanovovány pouze z „dobrých“ úvěrů, tj. bez zahrnutí úvěrů s prodlením ve splácení delším než 3 měsíce, na které jsou aplikovány sankční sazby atd. Od 1. 1. 2004 byla zavedena statistika nových obchodů.

Od ledna 2005 jsou vyloučeny restrukturalizované úvěry.

Od roku 2014 je metodika sladěna s požadavky Nařízení ECB/2013/34 (kterým se mění nařízení ECB/2009/7 o statistice úrokových sazeb uplatňovaných měnovými finančními institucemi na vklady a úvěry vůči domácnostem a nefinančním podnikům).

Ekonomické sektory jsou v souladu s klasifikací ekonomických sektorů a subsektorů ESA 95 do roku 2013, od 1. 1. 2014 v souladu s ESA 2010.

Terminologie a členění spotřebitelských úvěrů neodpovídají terminologii užívané v Zákoně o spotřebitelském úvěru č. 257/2016/ Sb., ale vycházejí z definic BSI Nařízení (ECB/2013/33).

Od prosince 2016 je výpočet roční procentní sazby nákladů v souladu se Zákonem o spotřebitelském úvěru č. 257/2016 Sb.

Do prosince 2018 byla definice hypotečního úvěru navázána na zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů, kdy za hypoteční úvěr byl považován úvěr, jehož splacení včetně příslušenství bylo zajištěno zástavním právem k nemovité věci, když pohledávka z úvěru nepřevyšovala dvojnásobek zástavní hodnoty zastavené nemovité věci.

Od ledna 2019 je plně uplatňována novela zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů, podle které hypoteční úvěr je úvěr, jehož splacení včetně příslušenství je alespoň částečně zajištěno zástavním právem k nemovitosti, i rozestavěné, (§ 28, odst. 3).

VI. Vykazující subjekty

Vykazujícími subjekty jsou banky a pobočky zahraničních bank působící v ČR bez ČNB.

Seznam bank se v čase mění s tím, jak banky vznikají a zanikají. V každém období údaje odpovídají souboru bank existujících v daném období, tj. souboru subjektů s platnou bankovní licenci. Údaje nejsou zpětně upravovány tak, aby korespondovaly s aktuálním souborem bank. Aktuální i historické údaje o seznamu bank jsou k dispozici na [webových stránkách ČNB](#).

Pozn.:

Ukazatelé „Domácnosti a NISD – repo obchody“ a „Nefinanční podniky – repo obchody“ se nezveřejňují z důvodu možné identifikace respondenta.